

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Η'

26 ΙΟΥΛΙΟΥ 1930

ΑΡΙΘ. 30

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

(Επί τῆ Ἐκατονταετηρίδι τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας)
I

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἰργάσθη μὲν, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς μικρᾶς γωνίας, ἐν τῇ ἀλυτρώτῳ Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ, δὲν ἠδυνήθη δὲ νὰ ἐργασθῆ, ὡς ποίπει, ἐν τῇ ἐλευθέρῳ Ἑλλάδι, διότι δυστυχῶς ὁπεδουλώθη εἰς τὴν Πολιτείαν, ἥτις ἤκιστα ἐφρόντισε καὶ ἐμερίμνησε περὶ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κληρικοὶ, ἔμπεφορημένοι ἀληθοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος, καὶ ἀρνητικῶς ὠφέλησαν τὸ ἔθνος, διότι δὲν ἐζήτησαν νὰ διευθύνουν τὰ τῆς Πολιτείας, καὶ δὲν ἀνεμειγνύοντο εἰς τὰς κομματικὰς ἢ πολιτικὰς μερίδας, αἵτινες φυσικῶς ἀνεπτύχθησαν ἐν τῇ ἐλευθερωθείσῃ Ἑλλάδι. Ἡ Ἐκκλησία ἦτο καὶ εἶνε ἀμέτοχος τῆς πολιτικῆς διαμάχης, πλὴν τῆς τελευταίας κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ὅτε εἶχε παρασυρθῆ εἰς αὐτὴν ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν πολιτικῶν. Ἐνῶ ἀλλαχοῦ ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία ἀντίκειται εἰς τὰ ἔθνικὰ ἰδεώδη τῶν λαῶν καὶ ἀναμειγνύεται εἰς τοὺς σφοδροὺς κομματικὸς ἀγῶνας, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, οἶονεὶ ἐκπληρώσασα τὸν προορισμὸν τῆς, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τοὺς ἔθνικους ἀγῶνας, περιωρίσθη ἐν τῷ καθαρῶς πνευματικῷ καὶ ἠθικῷ κύκλῳ. Οἱ κληρικοὶ τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐπετέλεσαν πάντοτε τὸ καθήκον των ἦσαν ἔμπεφορημένοι γνησίου χριστιανικοῦ καὶ ἔθνικοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ φρονήματος.

Τεκμήριον τούτου, πρὸς τοὺς ἄλλοις, εἶνε ὅτι αὐτοὶ οἱ κληρικοὶ προσεπάθουν νὰ συνδέσουν τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα μετὰ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς βυζαντινῆς, ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Κυδωνίων π.χ. ἥτις διετηρήθη εἰς ἀκμὴν χάρις εἰς ἀπλοῦν ἱερέα Οἰκονόμον, οἱ σοφοὶ διδάσκαλοι κληρικοὶ Βενιαμὶν Λέσβιος, Γρηγόριος Σαρράφης, Θεόφιλος Καίρης καὶ ἄλλοι, ἐδίδασκον μὲν τὴν ἀρχαίαν φιλολογίαν καὶ γλῶσσαν, ἣν ὠμίλου, μετεδάπτειζον δὲ τὰ ὀνόματα τῶν μαθητῶν εἰς ἀρχαία ἑλληνικὰ ὀνόματα. Ὁ Γάλλος Didot, ὅστις εἶχε διακοῦσαι μαθήματα ἐν τῇ Σχολῇ, διέσωσε ψήφισμα μαθητῶν τῆς σχολῆς ἔχον οὕτω:

Θεὸς ἡγείσθω παντὸς ἔργου καὶ λόγου

Ψήφισμα

Ἐπὶ καθηγουμένων Θεοφίλου, Γρηγορίου τε καὶ

Εὐστρατίου ἐν τῷ κατὰ τὰς Κυδωνίας σχολαρχούντων, Ἐλαφηβολιῶνος ὀγδοῦ ἀπίοντος, οἱ ὑπογεγραμμένοι εἶπομεν

Ἐπειδὴ τὴν μὲν πατρίαν ἀναλαβέσθαι φωνήν, τὴν δὲ χύδην καὶ ἀγοραίαν, ὡς παντὴ ἀνοίκειον ἡμῖν, τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων ἀπογόνους, παντὶ τῷ θυμῷ ἀπίσασθαι ἐφίεμεθα, δεδόχθαι πᾶσι ἡμῖν νόμον εἰσενεγκεῖν τόνδε, ὡσθ' ἦνικ' ἀν συνῶμεν, ἑλληνιστὶ πάντας ἡμᾶς διαλέγεσθαι καταναγκάζειν.

Νόμος

Ἐπιμελείσθαι ἕκαστον ἡμῶν ἑλληνιστὶ ὅσον οἶόν τε συνδιαλέγεσθαι ὅς δ' ἀν μὴ ἐθέλη τοῦτο, σελίδα ὁμηρικὴν ἐνώπιον ἡμῶν ἰστάμενος ἀπαγγέλλειν ἀποτίστω τμήμα.

Οἱ ταῦτα ψηφισάμενοι

Ἄγγελῆς—Ἀλκιβιάδης Σαμουήλ—Νικίας
Διδότ —Ἀναχαροῖς Ἰλαρίων—Ξενοφών
κτλ.

Ἐγίνοντο δὲ ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ παραστάσεις ἀρχαίων δραμάτων, ὡς τῆς Ἐκάδης τοῦ Εὐριπίδου, ἐν ᾗ συμμετέσχε καὶ ὁ Διδότος—Ἀνάχαροις. Τοῦτ' αὐτὸ ἐγίνετο καὶ ἐν τῷ «δαιμονίῳ πτολιέθρῳ», ταῖς Ἀθηναίς, ὅπου ὁ ἱατροφιλόσοφος κληρικὸς Διονύσιος Πύρρος ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ ἀντικαθίστα ἐνώπιον τῶν Ἀθηναίων τὰ ὀνόματα τῶν μαθητῶν δι' ὀνομάτων ἀρχαίων. Οὕτω οἱ κληρικοὶ κατώρθωνον νὰ συνδέουν τὴν δούλην Ἑλλάδα πρὸς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν ἀνεβάπτειζον εἰς τὰ ζειζωα νάματα αὐτῆς τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἐδίδασκον τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν χωρὶς νὰ παραμελοῦν καὶ τὰς νεωτέρας Ἐπιστήμας.

Ἐν τῇ περιωνύμῳ δὲ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης ὁ σοφὸς Κεφαλλὴν Σταυρουπόλεως Κωνσταντῖνος Τυπάλδος, ἔχων συμβοηθὸν τὸν ἀόμματον, ἀλλὰ πολυόμματον ποιητὴν Ἠλίαν Τανταλίδην, μετεδάπτειζε τὰ ὀνόματα τῶν κληρικῶν μαθητῶν εἰς ὀνόματα διασήμων ἀνδρῶν τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας, ἥτις διετήρησε τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν κατὰ τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν.

Ὁ ἀγὼν τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι ἦτο κυρίως ἡ διατήρησις τῶν δεσμῶν αὐτῆς μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος ἦτο σφοδρὸς διότι ὁ Προτεστάντης Μάουρερ καὶ ὁ ψευδοφιλελεύθερος κλη-

ρικός Θεόκλητος Φαρμακίδης ἐζήτησαν τὸν χωρισμὸν καὶ ἀνεκήρυξαν αὐθαίρετως καὶ, per fas et nefas, τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ ἀγὼν δὲν ἦτο μόνον ἐκκλησιαστικός· ἦτο καὶ ἐθνικός, διότι τὸ Πατριαρχεῖον θὰ διεισθέρει τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν γοητείαν ἐν ὅλῳ τῷ Ὀρθοδόξῳ κόσμῳ. Ἡ διαίκα καὶ ἀντικανονικὴ ἀπόσπασις ἐδρασε καιρῶς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος. Τὸ Πατριαρχεῖον ἤθελε ν' ἀνακηρύξῃ αὐτοκέφαλον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος συμφώνως πρὸς τοὺς ἱερούς καὶ θεοκράτους κανόνας, τοὺς ὁποίους κατεπάτησεν ἢ ἀλλέφυλος καὶ ἐτερόδοξος Ἀντιβασιλεία. Τὸ Πατριαρχεῖον οὕτω ἐσκέπητο ἐκκλησιαστικῶς, καὶ συνετῶς καὶ ἐθνικῶς, ὡς ἀπέδειξε κατόπιν ἡ Ἱστορία. Οὐχὶ ὀρθῶς δὲ λέγεται: «τὸ Πατριαρχεῖον ἐπέμενε ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα εἰς τὰς ἀντιλήψεις του, αἵτινες συνίσταντο εἰς τὴν περαιτέρω ἐξάρτησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐκ τοῦ Πατριαρχείου καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας κατάργησιν τῶν φεουδαρχικῶν προνομίων τοῦ κλήρου ἐπὶ ζητημάτων διοικητικῶν, ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίου δικαίου» (I. K. Κορδάτου, Ἡ κοινὴ σημάσια τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστ. τοῦ 21 σελ. 44). Πάντα τὰ ἄλλως σαθρὰ ἐπιχειρήματα καὶ σοφίσματα τῶν ὑπηρετῶν τῆς διαίκα ἀποσπάσεως καὶ τοῦ χωρισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔλαβον κατόπιν οἱ Βούλγαροι, οἵτινες ἀνεκήρυξαν τὸν χωρισμὸν, καὶ οὕτω ἐγένετο τῷ 1872 τὸ λεγόμενον Βουλγαρικὸν Σχίσμα.

Ἡ ὑποταγὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Πολιτείαν δὲν ὑπέβλησεν. Ἐπισκοπαὶ ἔμενον κεναὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ ἐξελέγοντο πολλάκις οὐχὶ οἱ ἰκανώτεροι, ἀλλ' οἱ ἐπιτηδείστεροι καὶ ἰσχυρότεροι· ἐφημέριοι ἐχειροτονοῦντο ἐνίοτε οἱ ἀγράμματοι καὶ χωλοὶ ἠθικῶς· ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία διηρηπάζετο καὶ καινοτόμοι καὶ καινοφανεῖς διδασκαλῖαι διεδίδοντο καὶ μεταφράσεις καὶ βεβηλώσεις τῆς Ἀγίας καὶ Θεοπνεύστου Γραφῆς. Οὕτω δὲ ἐζήτησαν ν' ἀντεγείρουν ἑθνοσπαστήριον πρὸς ἑθνοσπαστήριον, ἀποτεριχίζοντες δὴθεν τὴν Ἱερωσύνην ἀπὸ τῆς Σαμαρείας καὶ διαχωρίζοντες τὰς δύο τοῦ Ἰουδαίου τοῦ Ἰσραήλ.

Ἀλλὰ καὶ οὕτω ἡ Ἐκκλησία εἰργάσθη, διότι «αὐτὴ πολεμουμένη νικᾷ, ὡς λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος· ἐπιβουλευομένη περιγίνεται· ὑβριζομένη λαμπρότερα καθίσταται· δέχεται τραύματα καὶ οὐ καταπίπτει ὑπὸ τῶν ἐλκῶν· κλυδωνίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται· χειμάζεται, ἀλλὰ ναυάγιον οὐχ ὑπομένει· παλαίει, ἀλλ' οὐχ ἡττᾶται· πυκτεύει, ἀλλ' οὐ νικᾶται». Οἱ κληρικοί, μὲ τὰ γλίσχρα μέσα, εἰργάσθησαν πολλαχῶς καὶ ἡ βεβηλώσις τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀπεδοκιμάσθη καὶ ἡ διαφθορὰ τῆς ὠραίας ἐλληνικῆς γλώσσης κατεκρίθη καὶ αἱ κηκοδοξίαι διελύθησαν. Ὁ ἀναίμακτος οὗτος ἀγὼν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ταπεινῶν αὐτῆς λειτουργῶν δὲν εἶνε μικρός, διότι, κατὰ τὸν Θεοκλι-

δην, τὸ «φυλάξασθαι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλκώτερον». Τῆς δὲ ἀληθινῆς ἐλευθερίας χρυσοῦ κρημνοῦ καὶ βάσις ἀκράδαντος εἶνε ἡ πατροπαράδοτος πίστις δι' ἧς οἱ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος ἥρωες ἐργασθέντες ἐπὶ τῶν στόματά μαχαίρας, ἐγένοντο ἰσχυροὶ ἐν πολέμοις διεσκορπίσαν τῶν ἀλλοφύλων τὰ στρατόπεδα.

Ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς δουλείας ὁ ἱερός κληρὸς ἤγειρε τὸ πάσης θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς κινήσεως κέντρον, ἀλλὰ σήμερον δὲν ἔχει τὴν πρωτοδουλιανὴν δεσμεύεται. Ἀλλὰ δὲν ἔχει καὶ τὴν πρέπουσαν ἀνεπίπτουσαν καὶ μόνωσιν, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαίρεσεων. Ἐξ ὅσων δὲ τὴν ἀνυπόκριτον εὐσέθειαν καὶ τὴν ἀπλότην τῶν ἡθῶν καὶ τὴν συντηρητικότητά· συγκαταί δὲ διὰ τῆς λατρείας καὶ τῆς διδασκαλίας τὴν πίστιν τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν. Ναί· μόνον οἱ ἐνάρετοι καὶ ἀνεπτυγμένοι κληρικοί δύνανται νὰ μορφώσουν τοιαύτην πολλίαν καὶ ἀποβαίνουσαν εὐτοῦ πρόμαχοι τινες οὐ μόνον τῶν θείων νόμων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν πολιτικῶν, πρῆγούμενοι τοῦ πλήθους, ὡς γενναίων πρωτοπόρων ἀδύνατοι φάλαγγες, καταπολεμοῦντες τὰς κακίας ἐξ ὧν αὐταὶ πηγάζουν, διότι διδασκαλίαι, ἀνεῦ τῆς πίστεως καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, εἶνε κλάδοι, οὐκ ἀποσπασθέντες ἐκ τοῦ εὐχύμου δένδρου, ὅπερ μετέδιδε τὴν ζωὴν καὶ οἵτινες μετ' ὀλίγον μαραινόμενοι καὶ ξηραίνονται. Εἰς μικρὰ ρυάκια τὰ ὅποια ἐκτρέπουν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς ζωῆς, ἀλλ' ὁ ἥλιος ἀποξηραίνει καὶ ἀπερροῖται διότι ἡ γενέτειρα πηγὴ δὲν τρέφει πλέον αὐτά. Ἀλλὰ καὶ διδασκαλίαι εἶνε ἀντικοινωνικαὶ ἢ ἀντιθρησκευτικαί, μὲ τὸ ψευδόχρυσον μόνον περίβλημα, τότε αὐταὶ πολιτεῖαι συντριβόμεναι καὶ καταπίπτουσαι, ὡς καταπίπτουσι ὑψηλὰ δένδρα ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου. Εἶνε ἀναντιρρητος ἀλήθεια δὲ τῶν ἰσχυρῶν καὶ μεγάλων «ὑπερφωθέντων καὶ ἐπαρθέντων, ὡς τὰς κέδρους τοῦ Διδάνου» (Ψαλμ. ΛΣ', 36) κατέπεσαν καὶ ὑπεδουλώθησαν διότι «οὐκ ἔθεντο τὸν Θεὸν βροχητὸν αὐτῶν, ἀλλ' ἐπήλπισαν ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλοῦτος αὐτῶν καὶ ἐνεδυναμώθησαν ἐπὶ τῇ ματαιότητι αὐτῶν».

Ἡ κτηθείσα, μὲ ἐπταετῆς ἡρωϊκοῦς ἀγῶνας καὶ ποταμοῦ αἱμάτων, ἐλευθερία διατηρεῖται ἐφ' ὅσον οἱ πολῖται ἔχουν τὴν εὐσέθειαν καὶ τὴν ἀρετήν, τὴν ὑπακοήν εἰς τὰς ἀρχάς, τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν εἰρήνην. Τότε θὰ εἶνε ἀληθῶς ἐλεύθεροι καὶ δὲν θὰ ἔχουν «ὡς ἐπικάλυμμα τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν» (Ἀ' Πέτρ. 2', 16). Κρατοῦν τὰ πάλαια καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ ἔθνους, τὸ ὅποσον εἶνε τὸ εὐγενέστατον τῆς Οἰκουμένης, ἀποφεύγουν δὲ τὰ σαπρὰ καὶ ἀσύμφυλα ἠθῶν καὶ τὰς μωρὰς διδασκαλίας ξένων λαῶν δι' ὧν ἐπέρχεται ὁ ἀφρητισμὸς τοῦ ἔθνους, ἐμπίπτοντος ἐπὶ τὸ κενὸν χάος τῆς ἀορίστου καὶ ἀμόρφου ἀνθρωπότητος, τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ. Ὁ νῦν καιρὸς, εἴπερ ποῦ ἐπὶ βάλλει εἰς πάντας τοὺς ὀρθοδόξους Ἑλλήνας ν' ἀποκαρῶσιν τὰς καινὰς διδασκαλίας καὶ νὰ ἐχωμῶν ὑπὲρ ὅσων τῶν Πεντάρου «οὐδ' ἄλλοτρίων ἔρωτες ἀνδρῶν φέρειν κρίσεις», νὰ ἐργασθῶμεν δὲ εἰς τὴν

θησκευτικήν και ήθικήν και έθνικήν μόρφωσιν πάντων μόν, βία δέ τής νεότητος, ήτις θά συνεχίση τó έργον τών προγόνων μας επί τής ώραιάς ταύτης χώρας, έν τή όποία «όπου δήποτε διαίξομεν, κατά τήν έκφραστικώτάτην ρήσιν του Κικέρωνος, επί τινος ιστορίας τίθεμεν τόν πόδα». Είς τούτο ώς μέγιστα δύναται νά συντελέσῃ ή 'Αγία 'Εκκλησία δια κληρικών ευσέβων και έναρέτων. (1), τ: έλεγεν ό θεός Πλάτων περί τής φιλοσοφίας ότι «έσαι και πανταχού και πάντι έστιν αγαθόν και άρχουσι και άρχομένοις και οικίοις και πόλεσι», άρμόζει πολλή μάλλον περί τής Ιερουσόλης. 'Ο αγαθός και σεβός κληρικός, Θεού διάκονος και διδάσκαλος και μύστης τής θείας διδασκαλίας, φωτίζει τούς πιστούς και άγάθει και εις τόν ναόν και εις τούς οικούς και κοινή και βία καθ' έκαστον ώφελών, και πάθη προύνει και διεγείρει εις έργα αγαθά και άποδεικνύει τούς συμπολίτας του «λαόν περιούσιον, ζηλωτήν καλών έργων» (Τίτ. 6', 15). Σήμερον άτυχώσ περιφρονείται και όδρίζεται ύπό πολλών και δέν αναγνωρίζονται αι σπουδαχίταται και ύψιστα: ώφέλειαι τās όποίας προσήνεγκεν εις τó έθνος και δύναται και σήμερα και πάντοτε νά προσφέρῃ. Δύναται δέ θαρραλύνει νά ειπή πρós τούς όδριστάς και διώκτας του τó άσμα τó άδόμενον, ώς από μέρους του 'Ιησοϋ, πρós τόν άγνώμονα και άχάριστον 'Ιουδαϊκόν λαόν: «Λαός μου, τί έποίησά σοι; τί ούν μοι ανταποδίδετε; Είς τί άμνημονοιτέ μου; άντι τών λαμάτων πληγάς μοι επιθέντες; άντι ζωής νεκρούντες;...»

† 'Ο Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως
ΠΟΥΚΑΡΠΟΣ

Η ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛ. ΣΧΟΛΗ
ΚΑΤΑ ΤΟ 1929-1930
Γ'.

Πλήν του οικονομικού λόγου δι' όν οι άπόφοιτοι τής Ριζαρείου διατάσσουσι νά προσέρχονται εις τās τάξεις του κλήρου, ύπάρχει, ώς άνέφωρον ό Διευθυντής αυτής έν τή έφετεινή λογοδοσία τών κατά τó λήξαν σχολικόν έτος πεπραγμένων, και δεύτερος έξ ύσου σπουδαίος λόγος «δικαιολογών τήν μη άθρόαν προσέλευσιν τών ριζαρειτών εις τόν κλήρον, εις δέ ούτος ή εκ μέρους τής πολιτείας και τής εκκλησίας έλλειψις τάσης προνοίας και μερίμνης περί τής χρησιμοποίησεως τών τροφίμων τής Σχολής; εις θέσεις καταλλήλους κατά τó χρονικόν διάστημα, όπερ παρεμβάλλεται μεταξύ του χρόνου τής άποφοιτήσεως των εκ τής σχολής μέχρι του χρόνου τής χειροτονίας.

Τά του ζητήματος τούτου, ειπεν ό Διευθυντής, έχουσι ώς έξης. 'Επί τής έποχής του Ριζάρη ύπήρχον βεβαίως έν 'Ελλάδι και εκκλησία και κλήρος, άλλ' ό κλήρος ήτο άπαιδευτός. 'Εκκλησία όμως έξ άγραμμάτων έργατών και λειτουργών δέν δύναται νά είναι αξία τής κλήσεως και νά άποβῃ χειροτηγός και διδάσκαλος τών πιστών. Διά τούτο ό Ριζάρης ήθέλησε νά ιδρύσῃ «τοιούτον κατάστημα, τó όποιον ύπόσχεται

τήν βελτίωσιν του Ισραελίου», τήν «βελτίωσιν τής καταστάσεως του κλήρου και τήν εξέλιωσιν τής Εθαγγελικής αληθείας και έν γένει τών φώτων». 'Ο άόιδιμος Ριζάρης, κατά ταύτα, δέν απέβλεψε νά βγάξῃ άλλώς ή σχολή του παπάδες όπως δήποτε και όποιουσδήποτε, άλλ' έπεδίωκε νά πηρασκευάσῃ άνωτερον ποιητικώς και μεμορφωμένον κλήρον. Διά τόν λόγον τούτον ώρισεν όπως ή έν τή Σχολή του εκπαίδευσις είναι πενταετής και όπως διδάσκηται έν αύτῇ ή θεολογία καθ' όλους τούς κλάδους αύτης, μη έξαιρουμένης μηδὲ τής μουσικής και αύτης έν τής εβραϊκής γλώσσας. Τό Συμβούλιον τής σχολής όρθώς έκρινεν ότι τó κατάλληλον ύλικόν πρός έφαρμογήν τών ύψηλών τούτων προθέσεων του Ριζάρη έπρεπε νά προσλαμβάνηται εκ τής ακάκου, εϋπλάστου και φιλομαθούς μάξης τής παιδικής νεολαίας, ουχι δέ εκ τής διαπεπλασμένης ήδη και βεβαρημένης ύπό πολλών έλαττωμάτων ίσως δυσκάμπτου, και δυσμαθούς γενεάς τών μεσηλικών και ύπεροηλικών. Διά ταύτα ώρίσθη έν τῷ οργανισμῷ τής Σχολής άνέκαθεν ώς όριον ήλικίας εισόδου τών τροφίμων τής σχολής τά έτη ήλικίας 13—18. Μετά πενταετή έν τή σχολή φοίτησιν οι Ριζαρείται άπολυόμενοι ταύτης συνήθως κατά τó 18ον—22ον έτος τής ήλικίας των δέν ήδύναντο, ώς γνωστόν, νά χειροτονώνται εϋθύς άμα τή άπολύσει των, έπειδή οι κανόνες τής 'Εκκλησίας άπαιτούσι πρός χειροτονίαν τó 30όν έτος. 'Ως εκ τούτου έγεννήθη εϋθύς από τών πρώτων χρόνων τής λειτουργίας τής σχολής τó πρόβλημα, τί θά έγίνοντο οι Ριζαρείται κατά τó 10ετές τούτο περίπου διάστημα, πώς θά απέξων και εις τί έργον έδει νά άπασχολώνται μέχρι του χρόνου τής χειροτονίας. Καθ' όμόφωνον άντίληψιν πάντων τών εκκλησιαστικών και τών όπωσδήποτε άσχοληθέντων εις τó ζήτημα τούτο, τó καταλληλότερον επάγγελμα δια τούς άποφοίτους ήτο τó του δημοδιδασκάλου.

Παρά τās ένδειχεΐς και συντόνους προσπαθείας του Δ. Συμβουλίου τής Σχολής, τó Κράτος μόλις μετά 75 έτη από τής ιδρύσεως αύτης έπισέθη επί τέλους νά παραχωρήσῃ τó προνόμιον τούτο εις τούς Ριζαρείτας, έν έτει 1918. Ίνα μετά παρέλευσιν μιās 10ετίας, ήτοι τó 1928, άφαιρέσῃ τούτο πάλιν. 'Εννοείται ούκοθεν, ότι οι Ριζαρείται άφιέμενοι εις τó έλκος τής τύχης και μη χρησιμοποιούμενοι εις κατάλληλον θέσιν καθ' άνάγκην έτρέποντο εις έτερα επάγγελάματα δια νά ζήσωσιν, από τών όποιων δυσκόλως έπειτα άπεσπώντο όπως προσέλθωσιν εις τās τάξεις του κλήρου. 'Υπό τιαύτην κατάστασιν πραγμάτων έδει μάλλον, νομίζω, νά έρωτάται όχι πόσοι Ριζαρείται Ιερώθησαν, άλλ' αν εύρέθη καθόλου τις, όστις θά ειχε τó ήθικόν σθένος και τόν ήρωϊσμόν νά προσέλθῃ εις τās τάξεις του κλήρου. Και πρός τιμήν τής Ριζαρείου άπαντώ ότι εύρέθησαν, και ούκ άλλιοι μάλιστα.

Κατά τήν στατιστικήν τήν όποιαν ειχον τήν τιμήν νά υποβάλω εις τó Συμβούλιον τής Σχολής πέρουσιν, από τής συστάσεως τής Σχολής μέχρι του 1915 έξηλθον εκ τής Σχολής 595 έν όλῳ πτυχιούχοι. 'Αφαιρουμένου εκ του αριθμού τούτου τών άγνώστων και τών θανόντων πρὸ τής κανονικής ήλικίας 111 έν όλῳ

προσώπων, ὁ ἄριθμὸς τῶν τροφίμων, περὶ ὧν δυνάμει νὰ κρίνωμεν ἀσφαλῶς, κατέρχεται εἰς 484. Ἐκ τούτων ἀριθμοῦνται 140 κληρικοὶ καὶ 105 θεολόγοι, ἤτοι 30 ο)ο ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀνάγκουσαν, καὶ 22 ο)ο εἰς τὴν διδάσκουσαν ἐκκλησίαν. Προσῆλθον δηλ. εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας τὰ 52 ο)ο τῶν τροφίμων τῆς Ριζαρείου. Καὶ διὰ τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ὄχι μόνον δὲν ἐπρεπε νὰ μέμφηται τις τὴν Ριζαρείον, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποκαλύπτηται πρὸ αὐτῆς, θαυμάζων τὴν ἠθικὴν αὐτῆς δύναμιν, δι' ἧς καὶ μόνῃς κατώρθωσεν αὕτη ὅ,τι κατώρθωσεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς παγεθῆς ἀμεριμνησίας τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας. Ἐπὶ τούτοις ὁ Διευθυντὴς ἐτόνισε καὶ τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας ἡ Σχολὴ προσέφερεν εἰς τὸν ὑπόδουλον Ἑλληνισμόν, ἕνια τμήματα τοῦ ὁποίου, ὅπως αἱ νῆσοι Χίος καὶ Μιτυλήνη, ἡ Μ. Ἀσία, ἡ Θράκη, ἡ Μακεδονία καὶ ἰδιαιτέρως ἡ Ἡπειρος, λόγῳ τοῦ δι' ὑποτροφίῶν καὶ κληροδοτημάτων συνδέσμου τῶν πρὸς τὴν Ριζαρείον, μεγάλας εὐηγηθήσαν ὑπ' αὐτῆς, καὶ τὴν λανθάνουσαν μὲν, ἀλλὰ πάντοτε μεγάλῃν ἐπίδρασιν αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς καθόλου κοινωνίας καὶ δι' αὐτῶν ἔτι τῶν μὴ προσελθόντων εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου τροφίμων τῆς, οἱ ὅποιοι ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου τραφέντες μετέδωκαν εἰς τὴν κοινωνίαν τὰς αἰς παρὰ τῆς Σχολῆς ἐδιδάχθησαν καὶ παρέλαβον ὕμεις ἀρχάς. Ἐπίσης μεγάλας ὑπηρεσίας προσέφερεν ἡ Ριζαρείος εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην καὶ τὰ θεολογικὰ γράμματα. Διότι αὕτη πρώτη ἐσκέφθη καὶ ἐπεδίωξε συστηματικῶς τὴν μόρφωσιν ἐιδικῶν ἐπιστημόνων θεολόγων, τῶν ὁποίων ἡ σπάνις ἦτο τοιαύτη κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς λειτουργίας τῆς, ὥστε ἐπὶ πολλὰ ἔτη συνέβη νὰ διδάσκῃ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου εἰς μόνον Καθηγητῆς. Διότι αὕτη μόνῃ ἐχρησίμευσεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν φυτώριον, παρ' οὗ ἐτροφοδοτεῖτο ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἐκ φοιτητῶν καὶ καθηγητῶν· ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ὡσαύτως προέρχονται καὶ πολλοὶ τῶν ἐν τοῖς Γυμνασίοις ὑπηρετούντων σήμερον θεολόγων καθηγητῶν. Ἐν γένει δὲ ἡ Ριζαρείος ὑπῆρξεν ἐπὶ μακρὸν ἡ μόνῃ ἐν Ἑλλάδι ἀνωτέρα καὶ σοβαρωτέρα Ἐκκλ. Σχολὴ ἡ ἐκπροσωπήσασα τὴν Ἱερατικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἡ μορφώσασα διὰ μακροαίωνος πείρας εἰδικὸν τύπον Ἱερατικῆς ἐκπαίδευσως, τὸν ὅποιον εὗρεν ἑτοιμὸν τὸ Κράτος καὶ παρέλαβεν, ὅταν ποτὲ ἐσκέφθη νὰ ἰδρῆσῃ καὶ αὐτὸ Ἱερατικὰς Σχολὰς, πρὸ ἐξαετίας περὶπου!

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς ἐγνωμάτευσεν ἐν τῷ λόγῳ του ὅτι, πρῶτον, τοῦ ἀοιδίμου ἰδρυτοῦ τῆς Σχολῆς τῆσαντος ὡς σκοπὸν εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ θεολογικὴν μόρφωσιν τοῦ κλήρου, ταύτης δὲ ἐξυπηρετουμένης καὶ καὶ ἐπιτυγχανομένης μόνον δι' ἀνωτέρου τινὸς τύπου Ἱερατικῆς ἐκπαίδευσως, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται ἡ κατάργησις τοῦ διὰ τόσων μόχθων καὶ διὰ πολυχρονίου πείρας μορφωθέντος ἐκπαιδευτικοῦ τύπου, ὅστις καὶ ἀνλαοὺς παρήγαγε ἄχρηστοὺς καρποὺς καὶ εἰς οὐδὲν εὐθύνεται διὰ τὴν μὴ δαμνὴν χρησιμοποίησιν τῶν καρπῶν του ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς

πολιτείας. Ἡ τυχὸν μετατροπὴ αὐτοῦ εἰς ἀπλὰ φοιτητῆρια μονοετῆ ἢ διετῆ θὰ ἀντιστρατεύετο ἀπὸ κρῦς πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῆς Διαθήκης τοῦ ἰδρυτοῦ, ὅστις ἐπεδίωκεν οὐχὶ ἀπλῶς ἐνὰ βγῆν ἢ Σχολὴ του ὁπωσδήποτε καὶ ὁποιουσδήποτε Ἱερατῆ ἀλλὰ Ἱερατῆ ἀριστεροῦ κατηρητισμένους καὶ ὑπερέτερο ποιοτικῶς. Νὰ ἀποβῆ δὴλα δὴ ἡ Σχολὴ του ἔργου ἰδρυτοῦ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ κλήρου, ἧς ἐπιτυγχάνει οὐ μόνον διὰ τοῦ ἁγίου ἐπιστημονικοῦ καὶ θεολογικοῦ καταρτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐπιμελεμένης ἠθικοποίησεως τῶν τροφίμων, αἵ τῃ δὲ κατορθοῦν ἐάν συνηθίσωσιν οὗτοι ἐγκαίρως εἰς βίον κατάλληλον μὲ τὸ μετὰ ταῦτα ἐπ' ἀννελεμά των», ἐνδιατιχνοὶ ὡς ἐν κοινῷ ἐν τῇ Σχολῇ. Τὰ φροντιστήρια τοῦναντίον, ὄντα προϊόντα τῶν ἐφημέρων ἀναγνῶν καὶ ἐπιδιδόντα νὰ ἐξυπηρετήσωσι κατὰ τὸ ἐνδὸν προσωρινῶς μόνον τὰς προχρῆστους ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας δὲν δύνανται καὶ δὲν ποτέποτε νὰ ἀντικαταστήσωσι τὰς εἰδικὰς Ἱερατικὰς σχολὰς καὶ χρησιμεύσωσιν ὡς μόνιμος καὶ ἀνεγνωρισμένος τύπος Ἱερατικῆς μορφώσεως. Ἡ τυχὸν ἐπικορύφωσις αὐτῶν ὡς μόνιμου τύπου Ἱερατικῆς ἐκπαίδευσως, ἀπολοῦσα οἰκτρὰν ὁπισθοδρομίαν, θὰ ἐπεσώρευεν ἡμῶν μύρια ὅσα κακὰ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς. Ἐσωτερικῶς θὰ ἀπέκλειε πᾶσαν ἐλπίδα καὶ προσπάθειαν τῆς ἐξυψώσεως τοῦ κλήρου ἐν τῷ μέλλοντι, θὰ ἐπέτεροντε τὸ κῦρος καὶ τὴν μορφωτικὴν ἰσχὺν τῆς Ἐκκλησίας, θὰ παρέβλαπτε καὶ θὰ ἐμείου τὴν θεολογικὴν οὐκ ἐπιδοκίμασε τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν βίου, θὰ παρέβλαπτε δέ, τέλος τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θεολογικῶν γραμμάτων καὶ τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης.

Ἐξωτερικῶς, θὰ ἐμείου τὸ κῦρος ἡμῶν καὶ ἀντιπαραστήσει μὲν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, τῶν ἐπιδοκίμουσιν προσέγγισιν καὶ ἔνωσιν μετὰ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας κυριώτατα ὅμως ἀπέναντι τῶν ὁμοίων ὁρθοδόξων καὶ ἐτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, τῶν προσβλεπουσῶν ἐπὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν ὡς εἰς μητέρα καὶ ἡγήτορα Ἐκκλησίαν.

Διὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους ὁ νῦν ὑπόχρον ἐκπαιδευτικὸς τύπος τῆς Ριζαρείου ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ κατὰ τὸν Διευθυντὴν, ἐπιτρέπεται νὰ καταργηθῇ ἀντικαθιστάμενος διὰ προχειρολόγων φροντιστηρίων. Πρῶτον ἀπαιτεῖ τοῦτο ἡ ὑπεροδοηκονταετής ἐνδοξὴ ἱστορία τῆς, ἀπαιτεῖ ὁ ἰδρυτῆς τῆς, ἀπαιτεῖ τὸ ἀληθινὸν νοούμενον συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἐπιβάλλει, τέλος, καὶ αὕτη ἔτι ἡ ἐθνικὴ μας φιλοτιμία. Διότι εἶναι ἀπελπιστικὸν φαινόμενον, τὰ ὅμοια καὶ ἀπεκλίματα ἄλλοτε ἔθνη νὰ διατηρῶσι ὄχι μίαν ἀλλὰ πολυαριθμους ἀνωτέρας Ἱερατικὰς σχολὰς, ἡ δὲ Ἑλλάς, ἡ κοίτις τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐκκλησία τῶν Χρυσοστόμων, Γρηγορίων καὶ Φωτῶν ἡ χώρα τῶν Μουσῶν καὶ τῆς Θεολογίας νὰ προβῆ τὴν σιγήν καθ' ἣν μάλιστα μελεῖται ἡ κατάργησις τῶν λοιπῶν Ἱερατικῶν σχολῶν τοῦ Κράτους, καὶ ἐπὶ τὴν διάλυσιν καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς αὐτονόμου καὶ ἰδιοκρητοῦ Ριζαρείου σχολῆς, ἧς, ἐπὶ τέλος, αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας οὔτε τὸ Κράτος ἐπιβαρύνει, ἀδαπάνου δὲ καὶ ἐτοιμὸς εἰς αὐτὰς καρκινὰς προσφέρει. Εἶναι

τέλος, ὄντως ἀποκαρδιωτικὸν καὶ νὰ σκεφθῆ ἔτι τις, οἷον ἡ Ἑλλάς κατὰ μὲν τὴν ἔναρξιν καὶ διάδοξιν τῆς πρώτης ἑκατονταετηρίδος τοῦ ἐλευθέρου αὐτῆς βίου ἠδύνατο ὑπερφάνως νὰ ἐπιδεικνύῃ εἰς ἡμετέρους καὶ ξένους ἰδρυμά τι τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως τοῦ ἄνομιου κλήρου καὶ νὰ προβάλλῃ τοῦτο ὡς πληθυντὴ σφῆρον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔδει νὰ στρέφῃ γῆρ-δρατῆλαμοὺς τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ παρ' οὗ ἔδει νὰ φωτίζηται αὕτη καὶ νὰ προσδοκῆ τὴν ἠθικὴν καὶ θερησκευτικὴν τῆς ἐξύψωσιν, κατὰ δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς δευτέρας νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπιδείξῃ οὐ μόνον ἠνώτερόν τι, ἀλλ' οὔτε κἂν ὁ, τι καλόν, ὑψηλόν καὶ εὐγενές κατεῖχε κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ ἐλευθέρου βίου τῆς.

2ον) Ὅντι λοιπὸν κανάογησιν τοῦ ὑπάρχοντος τύπου, ἀλλ' ἐνίσχυσιν αὐτοῦ ἐπιβίβει ἡ λογικὴ τῶν πραγμάτων. Καὶ ἡ ἐνίσχυσις αὕτη ἐπιτυγχάνεται, ὡς ἔχουσι παρ' ἡμῖν σήμερον τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, μόνον διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ καταργηθέντος διδασκαλαίου, ὅσο διττῶς θὰ ἐξυπηρέτησιν τὴν Ριζάρειον, θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς. Θεωρητικῶς μὲν, διότι ἡ παιδαγωγικὴ μόρφωσις θὰ συνβάλλῃ μεγάλως εἰς τὸν τελειότερον καταρτισμὸν τῶν μελλόντων πνευματικῶν διδασκάλων καὶ ποιμένων· πρακτικῶς δὲ, διότι οἱ Ριζαρεῖται, εὐλόγοντες πόρον ζωῆς κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως μέχρι τῆς χειροτονίας τῶν παρεμπύπτον χρόνικὸν διάστημα, δὲν θὰ ἠναγκάζοντο εἰς ἕτερα, ἀλλότρια τῆς μελλούσης ἀποστολῆς τῶν, ἐπαγγέλματα νὰ τρέπωνται, —ἀπὸ τῶν ὁποῖων δυσκόλως εἶτα ἀποσπῶνται, —ὅπως προσέλθωσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου. Ὁ συνδυασμὸς τῶν ἐπαγγελμάτων τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ διδασκάλου ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ δὲν θὰ ἦτο ἀναγκαῖος δι' οἰκονομικοὺς μόνον λόγους, ἀλλὰ εὐκαίως καὶ ἀπὸ θεωρητικῆς ἔτι καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως, διότι ἡ παιδεία τοῦ διδασκάλου θὰ ἐκόσμησιν τὸν ἱερέα, ἡ δὲ σοβαρότης καὶ ἡ ἰσοότης τούτου θὰ κατηνλάττειν ἐκεῖνον. Τὸ ἕτερον θὰ ἐξυπηρετῆται παρὰ τοῦ ἄλλου, ἀμφοτέρωθεν δὲ θὰ ἐκφυλοῦντο ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας. Ἄλλ' οὐδὲ κἂν ποδῶνται περὶ τούτου κυρίως ἐνταῦθα. Δὲν ζητεῖται, οἱ ἱερεῖς νὰ εἶναι ὑποχρεωτικῶς καὶ διδάσκαλοι, ἀλλ' οὔτε κἂν τὸ προνόμιον ἢ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ δύνανται νὰ διορίζονται οὗτοι καὶ διδασκαλοὶ. Ζητεῖται ἀπλῶς μόνον τοῦτο: ὅπως δηλ. παρὲς τῆς χειροτονίας τῶν οἱ Ριζαρεῖται καὶ μόνον κατὰ τὸ χρόνικὸν διάστημα τῆς ἐκ τῆς Σχολῆς ἐξόδου τῶν μέχρι τοῦ ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων ὀριζομένου πρὸς χειροτονίαν χρόνου δύναται νὰ διορίζονται δημοδιδάσκαλοι, ἐπὶ μίαν περίπου δεκαπενταετίαν. Τὸ αἴτημα οὔτε ἀστήρικτον οὔτε ὑπερβολικὸν εἶναι, τυχόν δὲ ἐκπληρούμενον θὰ συνβάλλῃ μεγάλως εἰς τὴν προσέλευσιν μεγαλύτερου ἀριθμοῦ Ριζαρεῖτων εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου, ἐφ' ὅσον βεβαίως παραλλήλως ἐλαμβάνετο καὶ μεγαλύτερα μέρηματα πρὸς οἰκονομικὴν ἐξασφάλισιν αὐτοῦ.

3ον) Μέχρι τοῦ χρόνου τῆς ἐπιτεύξεως τῆς ἐπαρκούς καὶ ἀξιοπροπεούς οἰκονομικῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ κλήρου καὶ δὴ πρὸς προσωρινὴν θεραπείαν καὶ ἐξοικονόμησιν τῶν ἐνεστωσῶν ἀναγκῶν τῆς Ἑκκλησίας

δύναται παραλλήλως τῷ ἱεροδιδασκαλαίῳ νὰ ἐπιδιωχθῆ καὶ ἡ λειτουργία ἱερατικοῦ τινος φροντιστηρίου ἢ φροντιστηρίων, τῶν ὁποῖων τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων καὶ ὁ χρόνος τῶν σπουδῶν δέον νὰ ἐξαοτηθῆ ἐκ τῶν ἐνεστωσῶν ἀναγκῶν. Ὁ ἐκπαιδευτικὸς δὲ τύπος τῶν τούτων φροντιστηρίων ἠδύνατο νὰ προσαρμωθῆ μᾶλλον πρὸς τὸν τῶν πρακτικῶν γεωργικῶν σχολῶν, ἐφ' ὅσον μάλιστα θὰ προῖκται περὶ ἱερέων μικρῶν κοινοτήτων καὶ γεωργικῶν περιφερειῶν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ὁρθοδοξία καὶ Ἀγγλικανισμός.

Οἱ Λονδίνειοι Church Times, σχολιάζοντες τὴν εἰς Λο. δίνον ἐπίσκεψιν τῆς Α. Π. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῇ ἐν Λάμπεθ ἐκκλησιαστικῇ συνδιασκέψει, λέγουσι, σὺν ἄλλοις, ὅτι ἡ εἰς Λονδίνον ἔλευσις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν δέον νὰ θεωρηθῆ ὡς τι πλεόν τῆς ἐδηλώσεως μιᾶς ἀπλῆς εὐγενείας φιλικῶν διαθέσεων. Εἶνε μία ἐνδειξις τοῦ ὅτι ἐν ταῖς διανοίαις αὐτῶν κρατεῖ ἡ σκέψις ὅτι ὁ καιρὸς εἶνε εὐκαιρὸς διὰ τι περισσότερον τῆς φιλίας. Ἐφ' ὅσον, —λέγουσι—κατὰ τὰς δηλώσεις τοῦ σεβ. μητροπολίτου Θυατείρων Γερμανοῦ, τὸ περὶ τῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν θέμα συζητεῖται ἐκ παραλλήλου ὑπ' αὐτῶν, φαίνεται ὅτι σήμερον ὑπάρχει ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ εἴπερ ποτὲ ἡ καλὴ θέλησις περὶ ἀμοιβαίας συνηνοήσεως καὶ ὅτι εἰς τὴν ἐν Λάμπεθ σύνοδον ἀπόκειται νὰ καταστήσῃ τὴν μεταξὺ αὐτῶν κοινωνίαν δυνατὴν εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον.

Ἡ Ριζάρειος Σχολή.

Ἐδημοσιεύθη ἐμπεριστατωμένως τὸ περιεχόμενον τῆς ἐφετεωρῆς λογοδοσίας τῆς Διευθύνσεως τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς κατὰ τὰ κύρια αὐτῆς σημεῖα ἕνα δοθῆ ἀφορμὴ πρὸς προσεκτικωτέραν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων καὶ τῶν ἐπαϊόντων μελέτην τοῦ ὀριστικοῦ τύπου, ὅστις δέον νὰ δοθῆ εἰς αὐτὴν κατὰ τὴν σημερινὴν κρίσιν τῆς ἱστορίας τῆς καμπῆν μετὰ τὴν κατὰ τὸ π. ρελθὸν ἔτος κατάργησιν τοῦ ἱεροδιδασκαλικοῦ αὐτῆς τύπου. Ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ἐφέλκονται τὴν προσοχὴν κυρίως δύο τινα: πρῶτον, ὅτι ἐν Ἑλλάδι μία μόνη ὑπάρχει Ἱερατικὴ Σχολὴ κατὰ πάντα ἀρτία καὶ ἀνελλιπῶς ἀπὸ ὀγδοηκοιταπενταετίας λειτουργοῦσα· δεύτερον, ὅτι ἡ Σχολὴ αὕτη ἰδρύθη διὰ κληροδοτήματος, κέκτηται ἰδίαν περιουσίαν, εἶνε αὐτοδιοίκητος δυνάμει διαθέσης τοῦ διαθέτου καὶ ἀποτελεῖ ἴδιον νομικὸν πρόσωπον. Αἱ λοιπαὶ ἐπ' ἐσχάτων ἰδρυθεῖσαι Ἱερατικαὶ Σχολαί, σχοῦσαι τὴν προέλευσιν ἀμελέτητον, ἀψυχολόγητον καὶ ἀνώμαλον καὶ οὐσαι κρατικά, καὶ ἀτελέστατα ἐλειτούργησαν ἐκτὸς μιᾶς ἢ

δύο εξαιρέσεων, και τὸ τέλος θὰ ἔχωσιν ἀνάλογον πρὸς τὴν κακὴν ἀρχήν. Τούτων οὕτως ἐχόντων θὰ ἦγο εἰς ἄκρον λυπηρὸν νὰ μὴ ἐπιτευχθῇ ἡ λογικότερα τῶν ρυθμίσεων τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς μοναδικῆς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ἥτις οὕτε τὸ Κράτος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐνοχλεῖ οικονομικῶς, καὶ προσφέρεται νὰ παρέχῃ ἀδαπάνως εἰς ἀμφοτέρω κλήρον μεμορφωμένον, ἢτοι ὅτι οὐδ' ἕτερον τούτων ἔδυνάμην νὰ ἀποκταθῇ ἐξ ἑαυτοῦ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος συνήλθεν εἰς τακτικὴν συνεδρίαν τὴν παρελθούσαν Τρίτην, ἐξετάσασα διάφορα διοικητικὰ ζητήματα.

— Αὐθμερὸν ὁ Μακ. Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπεσκέφθη εἰς Κηφισίαν τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, πρὸ τῆς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀναχωρήσεως αὐτοῦ.

— Ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν συνέδρων Σεβ Μητροπολίτης Ἐρυθρῆς κ. Πολύκαρπος μετέβη εἰς Μεθαια πρὸς χοῆσιν λουτρῶν.

— Τὸ Συμβούλιον τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως τοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος ἀρξάμενον τῶν ἐργασιῶν του ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐάνθης ἐξαπέλυσεν ἐγκύκλιον πρὸς τὰς ἐνοριακὰς ἐπιτροπείας καὶ ζητεῖ τὴν διὰ καταστάσεως ἀποστολῆν διαφόρων πληροφοριῶν. Ἐπίσης ζητεῖ μίαν ὑπεύθυνον δῆλωσιν τῶν ἠσφαλισμένων διὰ τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν εἰς τὸ Ταμεῖον. Ἡ ὑπεύθυνος δῆλωσις ὑπογραφομένη ἐγκαίρως, πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου τασσομένης προθεσμίας, πρέπει νὰ συνοδεύηται καὶ μὲ τὰ ἐξῆς πιστοποιητικά. 1) Πιστοποιητικὸν γεννήσεως τῶν ἠσφαλισμένων, 2) Πιστοποιητικὸν ὑπηρεσίας (διὰ τοὺς ἱεροψάλτας καὶ πιστοποιητικὸν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ὅτι εἶναι χειροθετημένοι), 3) Πιστοποιητικὸν γάμου, 4) Ληξιαρχικὰς πράξεις γεννήσεως τέκνων, καὶ 5) Πιστοποιητικὸν τοῦ εἰσαγγελέως Πρωτοδικῶν ὅτι ὁ μέλλων ν' ἀσφαλισθῇ δὲν κατεδικάσθη δι' ἀδίκημα προβλεπόμενον ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 22 καὶ 24 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Πάντα τὰ ἄνω συντασσόμενα εἰωρὶς πρέπει νὰ σταλῶσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν (ὁδὸς Δελφῶν ἀριθ. 4 Ἀθήναι) ὅποθεν δύνανται οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ ζητῶσι καὶ οἰανδήποτε ἄλλην πληροφορίαν.

— Ὡσαύτως δι' ἐγκύκλιον ὑπομνησκει εἰς τὰς ἐνοριακὰς ἐπιτροπείας τὴν ἀποστολὴν τῶν εἰς τὰς χεῖράς των εὐρισκομένων κρατήσεων τῶν ἠσφαλισμένων. Ἐν ἐναντία περιπτώσει θέλει ἐφαρμοσθῆ τὸν νόμον. Αἱ κρατήσεις δέον νὰ στέλλωνται ἢ διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ἢ κατ' εὐθείαν εἰς τὰ Γραφεῖα (ὁδὸς Δελφῶν 4) αὐτοῦ.

— Ὡσαύτως τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Ταμείου ἀσφα-

λίσεως τοῦ Κλήρου ἐξέδωκε μακρὰν ἐπεξηγηματικὴν ἐγκύκλιον πρὸς ἅσας τὰς Μητροπολεὶς καθέξουσαν λεπτομερῶς τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἠσφαλισμένων. Προκειμένου περὶ τοῦ τρόπου εἰσπράξεως ἐνίων πόρων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἡ ἐγκύκλιος ὁρίζει τὰ ἐπόμενα. «Κατὰ τὸ ἀρθρον ἐδάφ. 1 τοῦ νόμου 4485 τῆς 7ης Μαρτίου 1916 «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 2430 περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων» ὁρίζεται ὅτι, ἐὰν ἱερεὺς ὁ τελείως συμπράξας εἰς ἱεροπραξίαν γάμου ἢ βαπτίσεως ὑποχρεῖται νὰ συντάξῃ ἐπὶ τότου, ἅμα τῷ πέρατι ἱεροπραξίας, δῆλωσιν περιέχουσαν πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς οἰκείας ληξιαρχικῆς πράξεως, ὑπογραφομένη ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ ἐδάφιον 2 τοῦ αὐτοῦ νόμου τὰ ἐξῆς: «Τὴν δῆλωσιν ταύτην ὁ ἱερεὺς ὀφείλει νὰ προσαγάγῃ ἐντός 5 τῶν πολλῶν ἡμερῶν ἀπὸ ἱεροπραξίας εἰς τὸν ἀρμόδιον ληξιαρχὸν κλπ.». Καὶ συνεπείαν εἰς τὰς πρωτεύουσας νομῶν καὶ εἰς πόλιν ἔνθα ὑπάρχει ἔδρα Εἰρηνοδικείου ἢ Πρωτοδικείου ὅπου καὶ ἰσχύει ὁ ἐν λόγῳ νόμος, οἱ ἐφημέριοι ὑποχρεοῦνται ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς παρουσίας καὶ ἀποσάφηνε ἀναβολῆς προσωρινῶς καὶ μέχρι τῆς ἐκτυπώσεως καὶ πωλήσεως εἰς αὐτοὺς τῶν κατὰ τὸ ἀρθρον 7 ἐδάφιον 4 τοῦ Καταστατικοῦ προβλεπομένων ἐνοσῆμων, νὰ εἰσπράττωσιν ἐπὶ ἐκάστης πράξεως μισθῶν δραχ. 25 καὶ ἐπὶ ἐκάστης βαπτίσεως δραχ. 10. Ὁφείλου δὲ νὰ ἀναγράφωσιν ἐπὶ τῆς συντασσόμενης ἅμα τῷ πέρατι ἐκάστης πράξεως γάμου ἢ βαπτίσεως δῆλωσεως ὡς ἐξῆς: «Εἰσπραχθῆ δὲ ἐκ δραχμῶν 25 ἢ ἐκ δραχμῶν 10 (ἂν πρόκειται περὶ βαπτίσεως) τὸ κατὰ τὸ ἀρθρον 3 ἐδ. 6 τοῦ νόμου 46 ὁρίζόμενον ποσοστὸν ὑπὲρ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.», ὑπογράφοντες τὴν ὡς ἄνω καταχώρησιν. Εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ ἱερεῖς εἰσπραχθέν τοῦτο ποσοστὸν θὰ καταθέτουν εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. λαμβάνοντες προσωρινὰς ἀποδείξεις μέχρι τῆς ἐκτυπώσεως τῶν ἐνοσῆμων, αἱ καὶ θὰ ἐπικολλῶνται ἐπὶ τῆς περὶ ἧς αἰωτέρω ὁ λόγος δῆλωσεως ἐπὶ τῆς πράξεως τοῦ γάμου ἢ βαπτίσεως. Οἱ δὲ ἱερεῖς τῶν ἐπαρχιῶν θὰ ἐμβαδύνουν τοῦτο πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. διὰ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν ἢ ἐπιταγῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Οἱ κ. κ. ληξιαρχοὶ ἐνετάσσον ἀρμόδιως ὅπως μὴ δέχωνται ληξιαρχικὰς πράξεις γάμου καὶ βαπτίσεως ἐφ' ὅσον δὲν θὰ γίνῃ μνηεῖα ἐπ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅτι εἰσπραχθῆσιν τὰ δικαιώματα τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ὑπὸ τῶν ἱεροπραξιατῶν ἱερέων καὶ βραδύτερον ἀφοῦ τεθοῦν ἐν κυκλοφορῇ τὰ εἰδικὰ ἔνσημα, ἂν δὲν ἔχουσιν ἐπικολληθῆ ταῦτα ἐπὶ τῶν πράξεων γάμου ἢ βαπτίσεως.

— Τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν δι' ἐγγράφου κατέστησε γνωστὸν εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς ἀπὸ 1ης Ἰουλίου ἐ. ἐ. αἱ ἀδελφαὶ γάμων θὰ ἐκδίδωνται ὑποχρεωτικῶς ἐπὶ φύλλου σφραγιστικοῦ χάρτου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ὁ σεβ. μητροπολίτης Θυατείρων κ. Γερμανὸς γεύματι παρατεθέντι πρὸς τιμὴν τῆς διὰ τὴν ἐν Δοιδύνῳ τοῦ Δοιδύνου σύνοδου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἀντιπροσωπείας τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἀνεκοίνωσε, σὺν ἄλλοις, ὅτι μεταξὺ τῶν θεμάτων

ἡ τῆς ἐν Ἀθῶ πανορθοδόξου Ἐπιτροπῆς συντα-
θέντος προγράμματος τῆς μελλούσης προσυνόδου
ἡ εἰσαγωγή καὶ τὸ περὶ τῶν σχέσεων τῆς Ὀρθοδόξου
ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἀγγλικανικὰς. Ἐπειδὴ δὲ—προ-
θέσει—τὸ αὐτὸ θέμα εἶχε τεθῆ πρὸς συζήτησιν ἐν
τῇ ἐν Λάμπει ἀγγλικανικῇ συνόδῳ, θὰ ἠδύνατο νὰ
ἐπιβραβεύσῃ τὴν ἐλπίδα ὅτι σήμερον θὰ ἠδυνάμεθα νὰ
μεθεσθῶμεν οὐχὶ μόνον ἀδελφοὶ ἐν τῇ μιᾷ πίστει, ἀλλὰ
καὶ μέλη τῆς αὐτῆς μιᾶς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ κοινω-
σώμεν ὁμοῦ ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Θείας Εὐχαριστίας
τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ ἐνὸς Κυρίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Καθ' ἃ ἀναγινώσκωμεν ἐν τοῖς «Ἐκκλησιαστικοῖς
ἑρμηνείοις» τοῦ Λονδίνου, ὁ Παναγ. Πατριάρχης Ἀλε-
ξανδρείας ἀφικόμενος εἰς Λονδίνον τῇ 27 Ἰουνίου,
29, Κυριακῇ, παρέστη κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς
Πεντηκостῆς τῆς ἑξακοσιοστῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἀ'
Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν τῇ μονῇ τοῦ
Westminster. Κατὰ τὴν συγκέντρωσιν ταύτην ὁ
ἐπίσκοπος ἐν Ἀθήναις ἀγγλικανὸς ἱερεὺς αἰδεσιμ. κ. W.

Wigram ὠμίλησε «περὶ Ἀγγλικανισμοῦ καὶ Ὀρ-
θοδοξίας», εἶπε δὲ σὺν ἄλλοις ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του ὅτι
ἐν ταῖς τελευταῖαις ἑκατὸν ἔτη μᾶς ἐγνώρισαν τὴν Ὀρθόδο-
ξον Ἐκκλησίαν ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε καὶ δὴ κατὰ
τὸν ὅσον ὅστις ἔχει δι' ἡμᾶς ὀριστικὴν σπουδαιότητα,
ὅτι ἐπιηροφηρήθημεν περὶ τοῦ πῶς πραγματεύου-
νται αὐταὶ παντὰ τὰ θεολογικὰ ζητήματα. Ἡ Α.Π. ὁ
Πατριάρχης, προεδρεύων τῆς συγκεντρώσεως, εὐχα-
ριστήσας τὸν ἀγορευτὴν διὰ τὴν ὁμιλίαν του, εἶπε,
κατὰ τοὺς «Church Times», ὅτι «οἱ ὀρθοδοξοί
οἱ Ἕλληνες, Σερβοί, Ρουμᾶνοι, Ρῶσοι καὶ λοιποὶ
ἀναριθμεῖται κατὰ τὰς τελευταίας προσφάτους δοκι-
μασίας των τὴν εὐλικρινὴ καὶ ἀδελφικὴν ἀγάπην, ἣτις
ἠῆχθη πρὸς αὐτοὺς ὑπὸ τῆς Ἀγγλικανικῆς κοινω-
νίας ὡς συνόλου, ἐν τῇ προσοχῇ δ' αὐτῶν πρὸς τὴν
ἐπιπέθειαν ταύτην ἐνόησαν ὅτι ὑπάρχει ἐν τῇ πραγ-
ματικότητι κοινωμία πνεύματος καὶ τάσεων ἀποσκο-
ποῦσα εἰς τὸν κοινὸν ποθὸν ἐνώσεως τοῦ Χριστιαν-
ισμοῦ. Αὐτὸς εἶπε ὁ λόγος διὰ τὸν ὅποιον ἀπὸ τοῦ
ἐπίσκοπου τῆς ἀπλῆς φιλίας καὶ τῆς ἐνεργοῦ συμπα-
ραγωγίας ἐφθάσαμεν εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐπισήμου ἐρεῦνης
τῶν ζητημάτων τῶν χωρίζοντων ἀπ' ἀλλήλων τοὺς
ἀγγλικανούς καὶ τοὺς Ὀρθοδόξους. Ὅ,τι μεχρι σή-
μερον ἐγένετο ἀπετέλεσε τὴν προπαρασκευὴν τῆς βᾶ-
σιμότητος τοῦ ἔργου τούτου». Διὰ τῆς ἐξ ἀφορμῆς τῆς
ἐπιμαρτυρίας τοῦ Λάμπει ἐπικοινωνίας ἀμφοτέρων
Ἐκκλησιῶν, αὐταὶ ἠῆχθησαν εἰς στενωτάτην
ἐπιμαρτυρίαν καὶ, κατ' ἀκολουθίαν, εἰσερχομεθα εἰς τὸ
ἑπόμενον θέμα τῆς ἑνώσεως».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Τῇ 9 φθίνοντος ἐγένετο ἐν Λευκωσίᾳ ἐν μέσῳ παλ-
αίου συναγερμοῦ καὶ μεγίστου ἐνθουσιασμοῦ ἡ ἀ-
νομιδὴ τῶν λειψάνων τῶν ἀειμνήστων ἑθνομαρτύ-
ρων Ἀρχιεπισκόπου Κυπριανοῦ, μητροπολιτῶν Πά-
ντου Χρυσανθοῦ, Κιτίου Μελετίου καὶ Λαυρεντίου,
καὶ ἡγουμένων τῶν κυπριακῶν μονῶν καὶ ἄλλων κλη-
ρικῶν καὶ λαϊκῶν, οἵτινες ἅπαντες μετ' ἄλλων 450
ἁγίων εἶχον σφαγῆ ἀπο τῆς 9 Ἰουλίου 1821 ὑπὸ
τοῦ Τούρκου, εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀνεγερθεὶν μασσα-

λεῖον. Τῆς τελετῆς προηγήθη συνοδικὴ συλλειτουργία
τελεταρχοῦντος τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Κύ-
πρου κ. Κυρίλλου, ἐκ πάντων δὲ τῶν μερῶν τῆς νή-
σου συνέρρευσαν πολλὰ χιλιάδες ἑορταστῶν. Ἡ Α.
Μ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν
λοιπῶν ἱεραρχῶν, τῶν ἡγουμένων καὶ πολυαριθμοῦ
κλήρου ἐναπέθεσε τὰ ἱερά τῶν ἑθνομαρτύρων λείψανα
ἐν τῇ κρύπτῃ τοῦ μασσαλείου. τῆς μουσικῆς παιανι-
ζούσης πένθιμα ἑμβατήρια, μετ' ὃ ἀποθέσας δάφνι-
νον στεφανοῦ ἀπὸ μέρους τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας
καὶ ὁμιλήσας περὶ τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς σημασίας
τῆς τελετῆς, ἀπεκάλυψε τὸ μνημεῖον ὑπὸ τοὺς ἤχους
τοῦ ἐθνικοῦ ὕμνου, ἑορτίους κωδωνοκρουσίας καὶ χαι-
ρετιστηρίους ὁλοβολᾶς. Μετὰ ταῦτα τὸν προσήκουτα
λογον εἶπεν ὁ σεβ. μητροπολίτης Κιτίου κ. Νικό-
δημος. Πρὸς τὸν Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπον ἐπὶ τῷ ἀ-
ναμνηστικῷ τούτῳ τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς ἐθνικῆς
παλιγγενεσίας γεγονοτι διεβιβάσθη ἀπὸ μέρους τῆς
ἐν Ἀθήναις Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ἑκατονταετηρί-
δος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας τὸ ἀκόλουθον τηλεγρά-
φημα :

«Κεντρικῆ Ἐπιτροπῇ ἑκατονταετηρίδος ἐξ ὀνόμα-
τος ἐσαεὶ εὐγνωμονοῦντος ἔθνους καταθέτει εὐλοβῶς
ἀποστειλλόμενον σήμερον στέφανον αἰδίου τιμῆς εἰς
μνημόσυνα συνθεμελιωτῶν ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας
μαρτύρων καὶ ἡρώων Κύπρου».

Προεδρεύων Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος

Γεν. Γραμματεὺς Δαμβέργης

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἐν τῇ Ἱερατικῇ Σχολῇ Σόφιας διωργανώθη κατὰ
τὸ θέρος σειρά μαθημάτων δι' ἱερεῖς καὶ διακόνους,
ἐνεργήθησαν δὲ μέχρις ἐσχάτων εἰς αὐτὴν 74 άτομα.

—Περὶ φθίνοντα τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ἐγένετο
ἐν ἐπισήμῳ πανηγυρικῇ τελετῇ ὁ ἀπολογισμὸς τῶν
κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος πεπραγμένων τῆς ἐν
Σοφίᾳ Ἱερατικῆς Σχολῆς. Ἐκ τῆς λογοδοσίας τοῦ
Διευθυντοῦ αὐτῆς πληροφοροῦμεθα ὅτι αὐτὴ κατὰ τὸ
ὑπὸ ἀπολογισμὸν ἔτος ἠριθμεῖ 391 μαθητὰς καὶ 27
καθηγητὰς. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολικοῦ ἔτους
προσῆλθον νὰ διαγωνισθῶσι 286 ὑποψήφιοι, προσ-
ελήφθησαν ὅμως μόνον οἱ 134, τῶν λοιπῶν 156 ἀπο-
τυχόντων, ὡς μὴ τυχόντων καλῆς καταρτίσεως ἐν
τοῖς δημοσίοις σχολείοις, τοῦτο δὲ σημειοῦται ἐν τῇ
λογοδοσίᾳ ὡς θλιβερά διαπίστωσις. Οἱ μαθηταὶ τῶν
δύο τελευταίων ταξέων τῆς σχολῆς εἶπον 984 κη-
ρύγματα ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς ὡς καὶ ἐν τοῖς ναοῖς τῶν
χωρίων των κατὰ τὰς περιόδους τῶν διακοπῶν τῶν
μαθημάτων. Ὁ ἐκ τῶν τελειοφοίτων πρῶτος ἀριστεύ-
σας ἀνεκηρύχθη ὑπότροφος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς
Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας πρὸς σπουδὰς ἐν τῇ Θεολο-
γικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου. Εἰδικὰ βραβεῖα ἀπε-
μεμήθησαν εἰς τοὺς ἀναδειχθέντας ἐν τῇ μαθήσει τῶν
ἀρχαίων γλωσσῶν: ἑλληνικῆς, λατινικῆς καὶ σλαβω-
νικῆς.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐν τῇ ἐπ' ἐσχάτων συγκροτηθείσῃ ἐν Birmingham
ἐτησίᾳ συνελεύσει τῆς συνομοσπονδίας τῶν Συμβουλίων
τῆς Ἐλευθερᾶς Ἐκκλησίας μακρὸς ἐγένετο λόγος
περὶ τοῦ ἀπὸ τινος παρατηρηθέντος ἐν Ἀγγλίᾳ φαι-

νομένου της μη φοιτήσεως εις τους ναούς κατά τας Κυριακάς. Ως αίτια του φαινομένου έσημειώθησαν υπό των ρητόρων τρία: τὸ μὲν τὰ κυριακὰ ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα, ἢ περὶ τὰ ὅποια μανία ἤχθη κατά τὴν ἐποχὴν μας εἰς τὸ μὴ περαιτέρω, τὸ δὲ ἡ χρῆσις τοῦ ραδιοφώνου ὡς μέσου μακροθεν ἀκροάσεως τῆς θείας λειτουργίας, καὶ τρίτον ἡ ὑπὸ τῶν σιδηροδρομικῶν ἐταιρειῶν ὀργανωμένη ἐκμετάλλευσις τῆς Κυριακῆς διὰ τοῦ ὑποβιβασμοῦ τῶν εἰσιτηρίων, ἐνεκα τοῦ ὁποίου ὁ κόσμος σπεύδει ἐνωρὶς νὰ ἐξέλθῃ τῶν πολεων εἰς τὰ διάφορα διασκεδαστικὰ ἐξοχικὰ καὶ παραλιακὰ κέντρα. Ἡ τοιαύτη παραμέλησις τοῦ κατὰ τὰς Κυριακὰς ἐκκλησιασμοῦ ἐν κοινῇ προσευχαίᾳ ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ τῶν ὁμιλητῶν ὡς μείωσις τῆς δυνάμεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ δὲ τὸ πρᾶγμα δὲν παρατηρεῖται ἐν μόνῃ τῇ ζωῇ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἐφιστᾶται εἰς αὐτὸ σύντονος ἢ προσοχὴ τῶν Ἐκκλησιῶν καθ' ὅλον, αἵτινες ὀφείλουσι νὰ λαβῶσι γνώσιν τῆς καταστάσεως καὶ νὰ προβῶσι εἰς τὰ κατάλληλα μέτρα.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἡ δανικὴ βουλὴ ἐψήφισε νέον ποινικὸν κώδικα ἐν τῷ ὁποίῳ καταργεῖται ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, ἣτις εἶχεν ἐφαρμοσθῆ ἀπὸ τριακονταετίας. Ἐκ τῶν λοιπῶν χωρῶν, αἵτινες ἔχουσι ἤδη ἀφ' ἑαυτοῦ καταργήσει τὴν θανατικὴν ποινὴν, εἶνε αἱ Νορβηγία, Σουηδία, Φιλανδία, Δανία, Λατβία, Ρουμανία, Πορτογαλία, αἱ Κάτω-Χῶραι, ὀκτὼ δὲ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τινὰ κράτη τῆς Κεντρικῆς καὶ νοτίου Ἀμερικῆς.

Ἡ Βρετανικὴ καὶ Ἑβραϊκὴ Ἀγιογραφικὴ Ἐταιρεία ὑφίσταται ἀπὸ 126 ἐτῶν, πρῶτην δὲ φορὰν καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν της, ἐξέδωκε 12, 175, 292 ἀντί-

τυπα τῶν Ἀγ. Γραφῶν, κατὰ 775, 752 περισσότων προηγουμένων.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἡ Κύπρος κατὰ τὸν αἰῶνα τῆς Παλιγγενεσίας (1890-1930). Ἀθῆναι 1930. Μετ' εἰκόνων.—Τὸ ἔργον εἶνε τεταγμένον ὑπὸ τοῦ κ. Φ. Ζαννέτου, ἐξ ἀποφάσεως ἐντολῆς τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς κυπριακῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ ἱστορικοῦ σταχυολόγημα συνοπτικῶς περιγράφει τὰς θυσίας τῆς Κύπρου ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνι καὶ τὴν ἐν γένει ἐθνικὴν δρασίαν αὐτῆς ὅλην τὴν λήξασαν ἑκατονταετίαν. Τὸ ἀνεμνηστικὸν τὸ λεύκωμα διαιρεῖται εἰς μέρη δύο, ὧν τὸ μὲν περιέχει ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1878 σχετικὰ ἱστορήματα, ἐν τῷ δευτέρῳ περιλαμβάνεται ἡ ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν κατοικησίαν ἱστορία τῆς νήσου (1878-1930), ὑπὸ τρία ἐπιμενῆ κεφάλαια: Διοικητικὰ—πολιτικὰ ἐλευθεροῦς Ἐθνικῆς δράσεως, καὶ ὁλικῆ καὶ πνευματικῆς πρόοδος.

Σπ. Μ. Καλλιάρφα, Hans Driesch ὡς βιολόγος καὶ λόσοφος. Ἀθῆναι 1930.—Ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ταύτῃ λέτῃ ὡ καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν συγγραφῶν γνωστός φιλοσοφικός συγγραφέας τῆς Ἐκκλησίας, καθηγητῆς Παιδαγωγικῆς κ. Καλλιάρφα, πραγματοποιεῖται περὶ σπουδαιστάτου ἐπιστημονικοῦ ἔργου τοῦ διασημοῦ τῶν συγχρόνων βιολόγων Hans Driesch, διὰ τῶν βιολογικῶν αὐτοῦ πειραμάτων καὶ τῶν φιλοσοφικῶν ἐπιστάσεων ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν πορισμάτων κατασυντρέψαντος, εἰς διηγεῖς τὸν ἐλισμὸν (ismismus). Ἡ ὑπὸ τοῦ Driesch ἀκριβεστάτη τῶν πραγμάτων ἐξέτασις δὲ καὶ πρᾶξις πρὸς πρᾶξις συναισθημάτων, ἡ ἀκρίβεια τῶν ἐννοιῶν του καὶ ἀδυσώπητος λογικὴ σαφήνεια συνετέλεσαν ὥστε ἡ βιολογία καὶ ἡ φιλοσοφία αὐτοῦ νὰ ἀποκτήσῃσι τεραστίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς συγχρόνου παγκοσμίου ἐπιστημονικῆς ζωῆς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΗΜΟΠΡΑΞΙΑΙ

Τὸ Ἡγεμονοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γαλατᾶκη διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν δι' ἐν ἔτος ἡ ἐνοικίασις τῶν βωσκῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γαλατᾶκη τῶν καμμένων εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ δάσους τοῦ τέως Δήμου Μαντουδίου ὑπὸ τὰ γνωστὰ ὄρια γύρωθεν Μαντουδίου Μετοχίου Ἀχμέταγα κ λ π. συμφώνως μὲ τοὺς ὅρους συγγραφῆς ὑποχρεώσεων ὧν ἀντίγραφα κατατεθῆσονται εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Νομαρχίας Εὐβοίας τῆς Κοινότητος Λίμνης καὶ τῆς Μονῆς. Πρῶτη προσφορὰ ὀρίζεται δ' ἐνοίκιον δραχμοὶ πέντε χιλιάδες (5000).

Ἐπίσης ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἡ ἐνοικίασις ἐξήκοντα πέντε αἰγῶν ἐκ τοῦ αἰγοποιμίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γαλατᾶκη συμφώνως μὲ τοὺς ὅρους συγγραφῆς ὑποχρεώσεων ὧν ἀντίγραφα κατατεθῆσονται εἰς τὰ

Γραφεῖα τῆς Νομαρχίας Εὐβοίας τῆς Κοινότητος Λίμνης καὶ τῆς Μονῆς. Πρῶτη προσφορὰ ὀρίζεται ἀπὸ δραχμῶν διακοσίας (200) δι' ἑκάστην αἶγα δίων δι' ὅμοιο δὲ δέκα τρεῖς χιλιάδες (13000). Αἱ δημοπρασίαι ἐνεργηθήσονται ἐνὸς τοῦ Εἰρηνοδίκου Λίμνης ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ καὶ ἐνὸς μέλους τοῦ Ἡγεμονοσυμβουλίου ἐν Λίμνῃ καὶ ἐν τῷ συγῆθι τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν 27 Ἰουλίου ἢ 8 ἡμέραν Κυριακὴν ἀπὸ τῆς 10ης π. μ. ὡς μέχρι τῆς 12ης τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Ἐν περιπτώσει δὲ ταιώσεως τῆς δημοπρασίας δι' αἰονόδητον λόγον ἢ ὁμοίως μείζονος προσφορᾶς μετὰ τὴν ἐνέργειαν ταύτης δευτερευόντως ἀποδεχθήσεται αὐτὴ καθ' ἑκάστην ἡμέραν Κυριακὴν ἄνευ ἐπιτεύξεως ἀποτελέσματος.

Τύποις «Φοινίκης» Ὁδὸς Σταδίου 44—Ἀθῆναι

ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

<p>ΑΡΧΙΕΡΕΥΝΤΑΚΤΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου</p>	<p>ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ † ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΣ † ΤΡΙΚΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΓΩΝ ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ ΘΕΟΔ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ ΕΠΙΤΡ. ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ</p>	<p>ΟΡΟΙ ΣΥΝΑΡΜΟΣΘΕΩΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΑΧ. 60. ΕΣΩΤ. ΦΡ. 60. ΑΜΕΡ. ΔΟΛ. 60. ΜΟΝΗ ΚΑΙ ΝΑΟΝ ΠΡΟΤΕΡΟΥΣΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΔΡΑΧ. 60. ΝΑΟΝ ΧΑΡΙΩΝ 60. ΙΕΡΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ</p>
---	---	---

Ἐπεξεργαστὴς Συντάξας: Μοσχονησίω 12α.—Διεύθ. Διαχειρίσεως καὶ Διεκπεραιώσεως: Μίγ. Ἀρχαία, ὁδ. Φιλοθέης